

Поштовани хранитељи,

Епидемија изазвана вирусом COVID-19 условила је бројне промене и другачије околности у којима живимо и радимо. Боримо се са новим проблемима, а неке дилеме и потешкоће које су биле и раније присутне, сада су још интензивније и изазовније. Међу њима је и вечита дилема на који начин и у којој мери деца и млади користе савремену технологију и дигиталне мреже. Управо из тог разлога, супервизор Центра за породични смештај и усвојење Београд, Ана Симић, припремила је текст о безбедности деце и младих на интернету, као и о значају ваше улоге у праћењу оних активности, које се односе на прихватљиву и умерену употребу савремене технологије.

БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ И МЛАДИХ НА ИНТЕРНЕТУ

За млађе генерације, популарно назване „миленијалци“, дигитална комуникација је доминантна. Њен позитиван утицај на развој младих је очигледан, јер омогућава брзо информисање, учење и социјалну укљученост. Млади и деца интензивно користе савремене технологије у свакодневном животу. За сваку ситницу они имају апликацију, веб-сајт или уређај који за то користе. Подстицање информатичке писмености је део школског програма. Са друге стране та врста комуникације носи и бројне ризике.

Заштита деце на интернету подразумева физичку, психичку и моралну безбедност малолетних лица током обављања свакодневних активности на интернету (сурфовање, четовање, коришћење друштвених мрежа, онлајн игре). Деца без родитељског старања, због својих тешких искустава спадају у вулнерабилну групу, која су у већем ризику да постану жртве дигиталног насиља.

Неопходно је да одрасли, који брину о деци-родитељи и хранитељи, повећају своје компетенције како би децу заштитили од коришћења непримерених садржаја и негативних ефеката коришћења интернета. Без обзира на искуство и ставове, хранитељи и професионалци који су укључени у процес заштите деце без родитељског старања, морају радити на подизању свести и нивоа знања о томе на који начин виртуелна стварност утиче на децу без родитељског старања и докле смеју да се упуштају у дигитални свет, а да то буде безбедно и без последица.

Дигиталне компетенције деце зависе од дигиталне писмености хранитеља. Већина хранитеља сматра да не поседује адекватне вештине коришћења рачунара и интернета, као и да су недовољно информисани о дигиталном насиљу. Деца могу знати више од одраслих о технологији, али одрасли знају више о животу. И у овој области деца треба да науче од одраслих да сигурно користе модерну технологију.

Хранитељи сматрају да је интернет безбедније место од улице, чиме се превиђају сви ризици који се деци догађају на интернету, иза затворних врата.

Као и у реалном животу, тако су и у дигиталном свету хранитељи модели понашања деци. Многи хранитељи имају доживљај да су деца дигитално компетентнија од њих, што углавном није тачно, иако су неретко дигитално спретнији. Неопходно је да хранитељи буду упознати са дигиталним уређајима како би умели да помогну деци у конструктивном и безбедном коришћењу садржаја.

Дигитално насиље носи посебне ризике јер се може десити било где и било када, а особа која је изложена овом виду насиља је практично 24 сата доступна ономе ко врши насиље. Дигитално насиље понекад може да буде опасније од класичног насиља у реалном свету због одсуства невербалне комуникације и анонимности. Такође, великом брзином у дигитално насиље може да се укључи велики број особа.

Искуства показују да надзор и надгледање дечијих активности на интернету од стране одраслих представљају важан корак у заштити деце и младих, али је важно научити децу како да се сигурно користе интернетом и како да препознају могућу опасност и ризична понашања. Такође, неопходно је подучити децу и младе о преузимању одговорности за своје понашање и о последицама одређених поступака, које погађају њих саме, али и друге са којима су у контакту. Притом је важно поштовати њихову независност, интересе и активности у складу са њиховим узрастом, као и користити се порукама које су прилагођене дететовом узрасту.

Корисно је да хранитељи разговарају са децом о којој брину о компјутерској етици, да договоре правила понашања на интернету и дефинишу последице кршења тих правила.

СУПЕРВИЗОР

Ана Симић